

Høringsmøte, ny maskinforskrift

Arbeids- og inkluderingsdepartementet og
Arbeidstilsynet
19. august, 2026

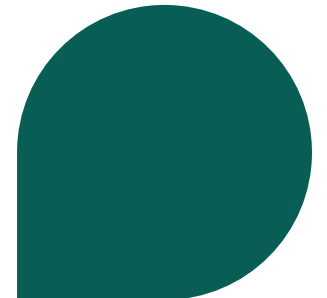
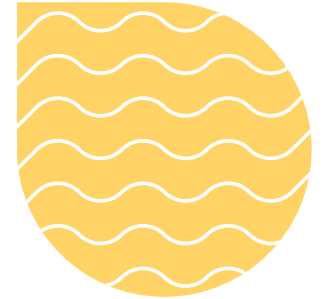
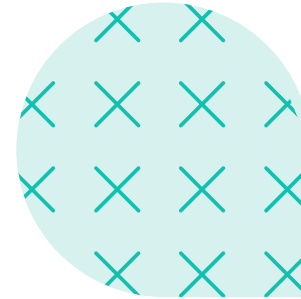
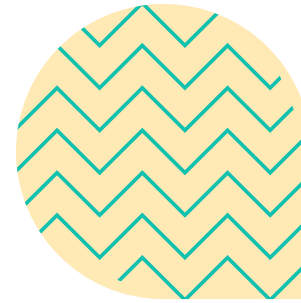
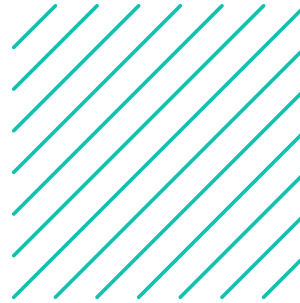
Om dette møtet, praktisk informasjon

Arbeidstilsynet

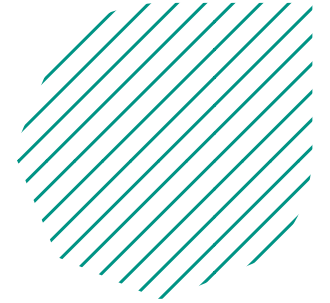
Høringsmøte om nytt maskinregelverk

Av seniorrådgiver Liv-Stephanie Haug Bantle

Inndeling

1. Hva er nytt?
2. Hva bør virksomhetene (produsenter, importører og distributører) gjøre allerede nå?
3. Veien videre og oppsummering

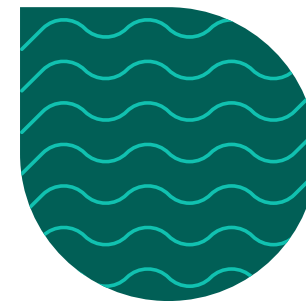
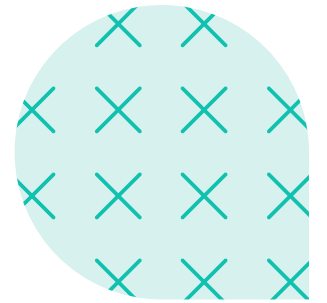
Hva er nytt?

Maskinforordningen: Hva betyr det for bransjen?

- Maskindirektivet erstattes av maskinforordningen – regelverket gjennomføres ord for ord, og sikrer dermed fullharmonisering innad i EØS
- Mer detaljerte regler for pliktsubjektene
- Mer fokus på digitalisering, programvare og nye teknologier samt sikre økt harmonisering

Pliktsubjekter iht. nytt maskinregelverk

- Maskinprodusenter
- Autorisert representant
- Importører inn til EØS-området
- Distributører
- Virksomheter som bygger om maskiner

De viktigste endringene

Maskindirektiv

- Fokus på fysisk maskinsikkerhet
- Begrenset omtale av programvare mv.
- Få regler om endringer etter omsetning på markedet

Maskinforordning

- Tydeligere krav til pliktsubjekt
- Programvare som sikkerhetskomponent
 - KI og digitale sikkerhetsfunksjoner
- Utvidelse av reglene om vesentlig modifikasjon
 - Elektroniske bruksanvisninger

Nærmere om pliktsubjektenes forpliktelser

Produsentens forpliktelser – før maskinen bringes i omsetning eller tas i bruk første gang

- Hovedansvar for at maskinen er sikker og oppfyller kravene i regelverket før maskinen bringes i omsetning eller tas i bruk
- Sikre at maskinen oppfyller de grunnleggende helse- og sikkerhetskravene (vedlegg III)
- Utføre og dokumentere risikovurdering
- Utarbeide teknisk dokumentasjon
- Gjennomføre korrekt samsvarsvurdering

Produsentens forpliktelser ved utarbeidelse av dokumentasjon og merking

- Utarbeide EU-samsvarserklæring
- Påføre CE-merking
- Sørge for at maskinen har nødvendig identifikasjon (type-, serie- eller batchnummer)
- Oppgi produsentens navn, registrerte firmanavn/varemerke og kontaktadresse
- Levere bruksanvisning og sikkerhetsinformasjon på riktig språk

Produsentens forpliktelser forts

- Ha rutiner for å sikre fortsatt samsvar ved serieproduksjon
- Behandle klager og informasjon om risiko
- Iverksette korrigerende tiltak ved manglende samsvar
- Samarbeide med markedstilsynsmyndighetene
- Fremskaffe dokumentasjon ved forespørsel
- Viktig! Sikkerhetsansvaret ligger hos produsenten, herunder også ansvar for programvare og sikkerhetsrelaterte digitale funksjoner
- Dokumentert risikovurdering er grunnlaget for samsvar
- Ved vesentlig modifikasjon kan andre pliktsubjekt få produsentansvar

Importørens forpliktelser

- Importøren fungerer som et kontrollpunkt før maskiner fra tredjeland gjøres tilgjengelig på EØS-markedet
- Før maskinen første gang bringes i omsetning eller tas i bruk:
 - Sjekke at produsenten har gjennomført samsvarsvurdering
 - Sjekke at teknisk dokumentasjon er utarbeidet
 - Sjekke at EU-samsvarserklæring foreligger
 - Sjekke at CE-merking er påført
 - Sjekke at maskinen er ledsaget av nødvendige instruksjoner og sikkerhetsopplysninger

Importørens forpliktelser

- Merking og sporbarhet
 - Påføre eget navn, registrert firmanavn/varemerke og kontaktadresse på maskinen eller emballasjen
 - Sikre at maskinen kan identifiseres og spores
 - Oppbevare kopi av EU-samsvarserklæringen
 - Kun omsette produkter som de mener er i samsvar med regelverket
- Ved manglende samsvar
 - Ikke bringe maskinen i omsetning dersom den ikke oppfyller kravene
 - Sørge for korrigerte tiltak dersom avvik oppdages
 - Informere produsent og markedstilsynsmyndighet ved risiko eller alvorlige avvik
 - Bidra ved tilbakekalling eller tilbaketrekking dersom det er nødvendig

Importørens forpliktelser forts.

- Samarbeid med myndighetene
 - Gi markedstilsynsmyndighetene nødvendig dokumentasjon og informasjon
 - Samarbeide ved tilsyn og undersøkelser
 - Bidra til å fjerne eller redusere risiko knyttet til produkter som er gjort tilgjengelig på markedet
- Viktig:
 - Importøren er et viktig kontrollledd for maskiner fra land utenfor EØS
 - Importøren skal foreta egne kontroller før produktet bringes i omsetning eller brukes første gang
 - Dersom importøren markedsfører en maskin under eget navn eller foretar vesentlige endringer kan importøren få produsentansvar

Distributørens forpliktelser

- Distributøren skal opptre med tilbørlig aktsomhet og bidra til at bare samsvarsvurderte og trygge maskiner gjøres tilgjengelig på markedet.
- Før maskinen bringes i omsetning eller tas i bruk første gang
 - Kontrollere at maskinen er CE-merket
 - Kontrollere at EU-samsvarserklæringen følger produktet
 - Kontrollere at nødvendige instruksjoner og sikkerhetsopplysninger følger med
 - Kontrollere at produsent og importør kan identifiseres gjennom påkrevde kontaktopplysninger
 - Ikke gjøre tilgjengelig produkter som distributøren vet eller burde forstå ikke er i samsvar med regelverket

Distributørens forpliktelser

- Under lagring og transport
 - Sikre at lagrings- og transportforhold ikke medfører at produktet mister sitt samsvar med regelverket
 - Håndtere produkter på en måte som ikke påvirker sikkerheten
- Ved mistanke om manglende samsvar
 - Ikke gjøre produktet tilgjengelig på markedet før avvik er rettet
 - Informere produsent og importør om avvik
 - Informere markedstilsynsmyndigheten dersom produktet innebærer risiko
 - Bidra til korrigerende tiltak, tilbaketrekking eller tilbakekalling ved behov

Distributørens forpliktelser

- Samarbeid med myndighetene
 - Gi nødvendig informasjon og dokumentasjon på forespørsel

Viktig:

- Distributøren har ikke samme ansvar som produsenten eller importen, men kan ikke være passiv
- Distributøren skal foreta en rimelig kontroll av at formelle krav er oppfylt
- Oppdages mangler eller risiko, må distributøren reagere
- Hvis distributøren markedsfører maskinen under egen navn eller foretar vesentlige endringer, kan distributøren bli ansett som produsent

Andre viktige bestemmelser og endringer

Digitalisering og programvare

- Sikkerhetsrelatert programvare omfattes tydeligere
- Programvareoppdateringer kan påvirke samsvar
- Krav knyttet til cybersikkerhet dersom dette påvirker sikkerheten
- Relevant for maskiner med robotikk, autonome maskiner mv.

Vedlikehold

- Vedlikehold har som formål å bevare maskinens opprinnelige funksjon, ytelse og sikkerhetsnivå
- Ved vedlikehold endres ikke maskinens tilsiktede bruk eller risikoprofil vesentlig
- Eksempler: utskiftning av slitedeler, reparasjon av en defekt motor, bytte av sensor med tilsvarende sensor, oppgradering av programvare for feilretting eller cybersikkerhet uten å endre funksjon eller sikkerhetsegenskaper samt utskifting av komponenter med tilsvarende moderne komponenter når funksjonen er den samme

«Vesentlig endring» av maskin

- Ombygging, automatisering mv.
- Konsekvenser for ansvar og samsvarsvurdering
- Noen typiske indikatorer:
 - Nye farer oppstår, eksisterende farer øker
 - Sikkerhetsfunksjonene endres
 - Maskinens ytelse eller bruksområde endres betydelig
 - Ny risikovurdering for å dokumentere sikkerheten
- Den som foretar en vesentlig endring kan få samme ansvar som en produsent

Eksempler:

- Eksisterende maskinlinje bygges om
- Ny robot installeres
- Ny styringslogikk installeres
- KI-funksjoner legges til

Sikkerhet gjennom hele livssyklusen

- Risikovurdering
- Konstruksjon
- Installasjon
- Drift og vedlikehold
- Endringer etter at maskinen er satt på markedet

Harmoniserte standarder og tekniske spesifikasjoner

- Harmoniserte standarder
 - Viktigste verktøyet for å dokumentere samsvar med maskinforordningens sikkerhetskrav
 - Utarbeides av europeiske standardiseringsorganer (CEN/CENELEC)
 - Gir formodning om samsvar med de aktuelle kravene i maskinforordningen
 - Frivillig å bruke, men den vanligste veien til CE-merking
- Tekniske spesifikasjoner – **NYTT!**
 - Kan fastsettes av Kommisjonen dersom harmoniserte standarder mangler eller er utilstrekkelige
 - Skal støtte anvendelsen av forordningen
 - Kan brukes som grunnlag for formodning om samsvar på tilsvarende måte som harmoniserte standarder
 - Aktuelt særlig for ny teknologi og områder hvor standardiseringsarbeidet ikke har kommet langt nok

Særlig om høyrisikomaskiner

- Opplistet i forordningens vedlegg I
- Hva betyr dette for produsenten?
 - For høyrisikomaskiner i vedlegg I del A så må meldt organ involveres
 - For vedlegg B kan meldt organ benyttes eller de kan selv sikre samsvar med bruk av harmonisert standard eller eventuelt teknisk spesifikasjon
 - Økte krav til dokumentasjon og sikkerhetsunderbyggelse

Omfatter blant annet enkelte:

- Maskiner med særlig alvorlig skadepotensial
- Sikkerhetskomponenter med sikkerhetsfunksjoner basert på KI

Skjæringspunkt 20. januar 2027

- Til og med 19. januar 2027
 - Maskindirektivet/ 2006-forskriften gjelder
 - Maskiner som er produsert og lovlig brakt i omsetning før fastsatt dato følger disse reglene
- Fra og med 20. januar 2027
 - Maskinforordningen gjelder
 - Krav: Maskiner produsert og brakt i omsetning etter nevnte dato må følge kravene i maskinforordningen

Hva må pliktsubjektene gjøre allerede nå?

Produsent

- Må være klar over skjæringspunktet mht. hvordan maskin kan konstrueres mv. for å være i samsvar med regelverket
- Dokumentasjon blir viktigere
- Bruk av meldt organ mm.

Dok krav

- Teknisk dokumentasjon
- Risikovurdering
- Samsvarserklæring
- CE-merking
- Elektroniske bruksanvisninger

Importører og distributører

- Verifisere prosedyre for samsvarvurdering fra produsenten.
- Gjøre undersøkelser ved klage, evt. føre register.
- Arkivere samsvarserklæringer, sikre tilgang på teknisk dokumentasjon, inkl. kildekode når relevant.
- Handlingsplaner som for distributører.
- Utvise årvåkenhet i forhold til kravene i maskinforordningen.
- Oppmerksom på avvik --> handlingsplaner (stanse omsetning, varsle produsent/importør/myndigheter, korrigere/tilbaketrekke/tilbakekalle etc.).

Forberedende tiltak?

Pliktsubjekt	Hjemler	Bør vurdere
Produsent	Artikkel 10 og 11	Produktutvikling og dokumentasjon
Autorisert representant	Artikkel 12	Krav som følger av fullmakt
Importør	Artikkel 13 og 14	Oppdatering av bla. kontrollrutiner
Distributør	Artikkel 15 og 16	Sporbarhet

Innspill fra bransjen, veien videre og oppsummering

Oppsummering

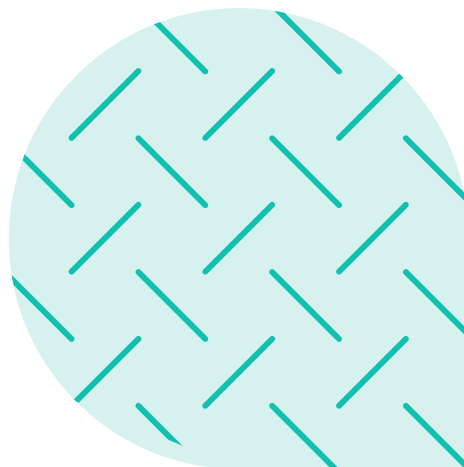
- Hva er nytt?
 - Krav knyttet til digitalisering, cybersikkerhet mv
 - Mer detaljerte regler knyttet til vesentlig endring av maskiner
 - Europakommisjonens adgang til fastsettelse av særskilte spesifikasjoner
- Hva må virksomhetene gjøre
 - Vurdere produkter, endringer og dokumentasjon
- Hva er Arbeidstilsynet opptatt av?
 - Faktisk sikkerhet, dokumentasjon, risikovurderinger og ansvar ved ombygging

Arbeidstilsynet

Følg oss

- Facebook
- LinkedIn
- Nyhetsbrev
- Podkasten Arbeidslyst

Sammen
for et godt
arbeidsliv

Norsk gjennomføring - forbehold:

Forslaget sendes på høring i samråd med Arbeidstilsynet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Havindustritilsynet, samt Justis- og beredskapsdepartementet og Energidepartementet. Forskriftsutkastet har pga. tidshensyn ikke vært gjennom en regelteknisk gjennomgåelse før høringen, og det er forventet at det vil bli visse endringer eller justeringer i strukturen og formuleringer, inkludert den strukturen som foreslås i punkt 2, men uten at dette påvirker innholdet i reglene som foreslås. En overordnet beskrivelse av forordningens innhold er gitt i punkt 3 nedenfor.

Gjennomføring i norsk rett

- Gjeldende maskindirektiv → ny maskinforordning
- Andre krav → annerledes lovteknisk løsning for gjennomføring i norsk rett
- Gjeldende maskinforskrift oppheves, og erstattes med ny
- Forslag til ny § 1:
 - § 1. Gjennomføring av maskinforordningen mv.

Følgende forordninger inntatt i EØS-avtalen vedlegg II kapittel XXIV gjelder som forskrift med tilpasninger som følger av vedlegg II og protokoll 1 til avtalen, og avtalen for øvrig:

a) forordning (EU) 2023/1230 om maskiner (maskinforordningen), jf. vedlegg II kapittel XXIV nr. 1j,

Ikrafttredelse og overgangsregler

- 20. januar 2027
- *Direktivet*, og *någjeldende* forskrift, vil gjelde for maskiner som er brakt i omsetning før dette

Virkeområde

- Saklig virkeområde fremgår av forordningen selv
- Stedlig virkeområde: følger hjemmelslovene

Overtredelsesgebyr

- Foreslått at også DSB skal kunne ilegge OTG – en harmonisering av regelverket

Straff

- Spesifiseres hvilke bestemmelser i rettsaktene som er straffebelagt (samme som for OTG)

Språkkrav

- Når kreves norsk? Når kan det brukes også svensk, dansk eller engelsk?

Meldt organ

- Arbeidstilsynet utpeker
- Evt. utpekende organ i annet EØS-land

Tilbakekreving av kostnader

Endringer i forskriftshjemmelen

- Forslag til endringer i aml. § 5-5 syvende ledd
 - Særlig pga. visse nye plikter på markedsdeltakerne mm.
- Prop LS fremmes ila. høsten